

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Історія текстилю та костюма

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач	Корницька Лариса Анатоліївна
Профайл викладача	https://tpodm.khmnu.edu.ua/naukova-diyalnist/pedagogichna-diyalnist-kornytska-larysa-anatolivna/
E-mail викладача	kornitskala@khmnu.edu.ua
Контактний телефон	096-576-96-20
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/enrol/index.php?id=5752
Консультації	Очні: за розкладом Онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Загальна характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Загальний обсяг		Кількість годин						Форма семестрового контролю			
		кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
В	Д	4,0	120	54	18		36		66			+	
В	З	4,0	120	12	4		8		108			+	

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Історія текстилю та костюма» пропонується для здобувачів вищої освіти тих спеціальностей, які причетні до дизайну та виробництва текстильних виробів, а також тих, кому цікава Історія як текстилю так і його вищої епостасі – костюма, як культурного феномену в цивілізаційному поступі людства.

При викладанні дисципліни використовуються активні форми проведення занять з використанням мультимедійних презентацій, методів візуалізації, дискусій, бесід, тощо.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Навчитись орієнтуватись у мистецькій стилістиці різних епох через вивчення історії текстилю та костюма.

Завдання дисципліни. Надати здобувачам уявлення про основні історичні періоди розвитку художнього текстилю та костюму, його різновиди та стилістичні особливості; на основі освоєння студентом комплексу теоретичних знань та практичних навичок: аналізувати, систематизувати і використовувати знання під час власної професійної діяльності.

Очікувані результати навчання

Здобувач, який успішно завершив вивчення дисципліни, має: досконало *володіти* професійною термінологією та основними поняттями з історії текстилю та костюма; *знати* історію виникнення і розвитку художнього текстилю та костюма; їх класифікацію; *визначати* художньо-стилістичні особливості виробів з текстилю; *знати* пластичні якості текстильних матеріалів, їх орнаментальну стилістику; *переносити* отримані теоретичні знання на практику власної художньо-творчої діяльності.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

Таблиця 3 – Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції	Тема практичного (семінарського) заняття	Самостійна робота студента	
			зміст	год.
1	2	3	4	5
1		Вступна Основні види художнього текстилю, та їх способи виготовлення і художнього декорування	Підготовка до ПР№1.	1
2	Введення в історію художнього текстилю. Роль і місце художнього текстилю в історії матеріальної та художньої культури. Багатофункціональність художнього текстилю у житті людини, його роль у розвитку людської цивілізації.	Загальна характеристика художнього текстилю і костюма Китаю.	Опрацювання лекційного матеріалу Л№1. Підготовка до семінару.	4
3		Семінар з теми	Підготовка до ПР№2	4
4	Художній текстиль Стародавнього світу. Художній текстиль і костюм Стародавнього Єгипту. Художній текстиль і костюм давніх народів Месопотамії. Художній текстиль і костюм Крито-мікенської культури..	Загальна характеристика художнього текстилю і костюма Японії.	Опрацювання лекційного матеріалу Л№2. Підготовка до семінару.	4
5		Семінар з теми	Підготовка до ПР№3.	4
6	Текстиль і костюм Античного світу. Художній текстиль і костюм Стародавньої Греції. Художній текстиль і костюм етрусків. Художній текстиль і костюм античного Риму	Загальна характеристика художнього текстилю і костюма Індії.	Опрацювання лекційного матеріалу Л№3. Підготовка до семінару.	4
7		Семінар з теми	Підготовка до ПР№4.	4
8	Художній текстиль Східного Середньовіччя. Основні види візантійських тканин, техніка їх виконання та декор. Візантійський костюм. Основні види одягу.	Історія художнього текстилю на теренах України в добу Київської Русі.	Опрацювання лекційного матеріалу Л№4. Підготовка до семінару.	4

9		Семинар з теми	Підготовка до ПРН№5.	4
10	Художній текстиль і костюм епохи Відродження. Художній текстиль і костюм Італії епохи Відродження. Художній текстиль і костюм Іспанії епохи Відродження. Художній текстиль і костюм Франції та Англії епохи Відродження.	Історія художнього текстилю та костюму знаті на теренах України у часи XVI-XVIII ст.	Опрацювання лекційного матеріалу ЛН№5. Підготовка до семінару.	4
11		Семинар з теми	Підготовка до ПРН№6.	4
12	Історія художнього текстилю у Західній Європі XVII ст. - XVIII ст. Французький художній текстиль та костюм XVII ст. Французький художній текстиль та костюм XVIII ст. Костюм Європейських країн XVII ст. - XVIII ст.	Історія художнього текстилю та костюму селян та міщан на теренах України XVII-XIX ст.	Опрацювання лекційного матеріалу ЛН№6. Підготовка до семінару.	4
13		Семинар з теми	Підготовка до ПРН№7	4
14	Історія художнього текстилю у Західній Європі початку кн. XVIII-поч. XIX ст. Стилі «класицизм» і «Ампір» в Європейській моді. Європейський костюм кн. XVIII. Європейський костюм поч. XIX ст.	Історія художнього текстилю і костюма в Європі і на теренах України середини XIX століття.	Опрацювання лекційного матеріалу ЛН№7. Підготовка до семінару.	4
15		Семинар з теми	Підготовка до ПРН№8.	4
16	Історія художнього текстилю кн. XIX ст. Декоративність стилю Модерн в орнаментиці текстилю. Європейський костюм кн. XIX ст.	Опрацювання теоретичного матеріалу до ПРН№8. Підготовка до семінару.	Опрацювання лекційного матеріалу ЛН№8. Підготовка до семінару.	4
17		Семинар з теми	Підготовка до ПРН№8.	4
18	Текстиль початку XX ст.		Опрацювання лекційного матеріалу ЛН№9.	1

Примітка. * Лекції проводяться раз у два тижні по дві години, практичні і семінарські заняття проводяться раз у тиждень по дві години відповідно до розкладу занять.

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу та навчальному плану. Здобувач зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, домашні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять здобувач має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набуті здобувачем знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (<https://khmnu.edu.ua/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnoi-diialnosti/>).

При виконанні практичних робіт з дисципліни здобувач має дотримуватися політики доброчесності. У разі виявлення плагіату, згідно Положення про дотримання академічної доброчесності в Хмельницькому національному університеті (<https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/ustanovchi/kodeks->

akademichnoyi-dobrochesnosti-2020.pdf), роботу буде повернено на доопрацювання та повторно проходження оцінювання.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за *чотирибальною* шкалою відповідно до Положення про контроль та оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих *позитивно* з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу.

Набуття теоретичних знань і практичних навичок відбувається під час практичних і семінарських занять і перевіряється шляхом усного опитування; засвоєння теоретичного матеріалу з курсу перевіряється проміжним тестовим контролем.

Оцінка, яка виставляється за самостійну роботу, визначається за наступними критеріями: виклад теоретичного матеріалу з теми (подача у формі презентації, якість презентації, її інформативність та сприйняття); вміння студента обґрунтувати прийняті рішення; своєчасне виконання теми.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *денної* форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота (практичні)								Самостійна робота		Підсумковий захід
1	2	3	4	5	6	7	8	ПР	ПТК	За рейтингом
ВК*:								0,3	0,2	

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт, ПР – презентація, ПТК – проміжний тестовий контроль.

Критерії до самостійної (індивідуальної) роботи студента за ваговими коефіцієнтами

Якість виконання		Якість захисту роботи	
Відповідність темі та якість оформлення	Повнота розкриття теми (доповідь)	Презентація (зміст та якість слайдів)	Відповідь на запитання
0,3	0,3	0,3	0,1

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *заочної* форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Практична робота (контрольна)		Індивідуальне завдання		Підсумковий захід
1 – 3	ТК	Оцінка за презентацію	Оцінка за захист	За рейтингом
ВК*:	0,2	0,2	0,4	

Оцінювання тестових завдань

Для оцінювання засвоєння теоретичного матеріалу з дисципліни студенти проходять підсумковий тестовий контроль в он-лайн режимі у модульному середовищі університету для навчання MOODLE. Кожне правильно виконане тестове завдання набирає один бал. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за виконані тестові завдання визначатиме оцінку. Оцінка виховується системою MOODLE автоматично, за кількістю правильних відповідей.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ECTS	Інституцій на шкала балів	Інституцій на оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75-5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок.
B	4,25-4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75-4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25-3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатне для практичної діяльності за професією.
E	3.00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.

**Орієнтовна тематика індивідуальних завдань
для самостійної роботи студентів**

До семінарського заняття 1

- 1.1. Шовк – як основна культура Китаю. Тканина в традиційному китайському костюмі.
- 1.2. Вплив китайських релігійних поглядів на декор і колірну символіку китайських тканин.
- 1.3. Основні способи виготовлення китайських тканин, вишивки.
- 1.4. Специфічні китайські текстильні техніки: кеси, хсі-хуа.

До семінарського заняття 2

- 2.1. Вплив традиційної китайської культури на дизайн японського текстилю.
- 2.2. Основні техніки виготовлення, декор, колір в японських тканинах.
- 2.3. Головні центри виробництва текстилю в епоху Тан, Хань і Едо. Тканини в костюмі театру Но і Кабукі.
- 2.4. Роль декору і кольору в традиційному японському кімоно.

До семінарського заняття 3

- 3.1. Художній текстиль Індії.
- 3.2. Бавовна як основна текстильна культура Індії. Основні техніки його виробництва і декорування.
- 3.3. Культивовані і «дикі» шовки Індії. Основні центри виробництва.
- 3.4. Кашмірські хустини. Особливості виготовлення і роль в історії костюма.
- 3.5. Жіночий та чоловічий індійський одяг. Загальна характеристика.

До семінарського заняття 4

- 4.1. Загальна характеристика християнського періоду Київської Русі.
- 4.2. Характеристика тканин, їх кольору та орнаменту періоду Київської Русі.
- 4.3. Князівсько-боярський одяг періоду Київської Русі. Його особливості.
- 4.4. Народний одяг періоду Київської Русі
- 4.5. Прикраси, головні убори, зачіски та взуття періоду Київської Русі.

До семінарського заняття 5

- 5.1. Загальна характеристика періоду на теренах України у часи XVI-XVIII ст..

- 5.2. Характеристика тканин, їх колористика та орнаментика.
- 5.3. Одяг знаті та шляхти періоду XVI-XVIII ст. на теренах України.
- 5.4. Особливості козацького одягу цього періоду.
- 5.5. Вплив загальноєвропейських модних течій на костюм знаті.

До семінарського заняття 6

- 6.1. Іконографія українського костюма XVII- XIX ст. на теренах України.
- 6.2. Тканини, колір, орнамент, крій. Загальна характеристика.
- 6.3. Костюм міщан. Тканини, складові костюма, крій.
- 6.4. Костюм селян. Тканини, складові костюма, крій, орнаментика.
- 6.5. Головні убори, зачіски, прикраси.

До семінарського заняття 7

- 7.1. Особливості розвитку вишивки та килимарства XIX ст.
- 7.2. Бідермейер і романтизм в одязі XIX ст.
- 7.3. Період романтизму в костюмі української інтелігенції середини XIX ст.
- 7.4. Неорококо і мода турнюрів.

До семінарського заняття 8

- 8.1. Загальна характеристика періоду в світі початку XX ст.
- 8.2. Світова мода і текстиль початку XX ст. (20-ті роки).
- 8.3. Основні тенденції орнаментики текстилю початку XX ст.
- 8.4. Художники і школи художнього текстилю поч. XX ст. в радянській країні.
- 8.5. Художній текстиль поч. XX ст. в Україні.

Питання для само контролю здобутих студентами результатів навчання

1. Основні способи художнього декорування тканин.
2. Художній текстиль Стародавнього Єгипту. Взаємозв'язок естетики костюма і декору тканини.
3. Художні тканини Стародавньої Греції та Риму. Основні типи тканин, декор.
4. Світські і церковні тканини Візантії. Основні типи тканин і декору.
5. Коптські тканини – розвиток античних традицій і християнського впливу.
6. Художній текстиль народів Крито-мікенської культури.
7. Іспано-мавританські і сицилійські тканини. Вплив християнських і східних мотивів на їх символіку і декор.
8. Художній текстиль народів Азії. Основні види текстилю, техніки їх виготовлення, декор, барвники.
9. Художній текстиль Індії. Основні техніки виробництва і декорування бавовняних, шовкових і вовняних тканин.
10. Яванський батик. Історія і сучасність.
11. Вплив китайських релігійних поглядів на декор і колірну символіку китайських тканин.
12. Основні способи виготовлення китайських тканин, вишивки.
13. Художній текстиль Японії. Символіка орнаменту та кольору.
14. Роль декору і кольору в традиційному японському кімоно.
15. Художні тканини Італії X-XVII ст.
16. Художні тканини Франції епохи бароко і рококо. Основні мотиви декору і техніки виконання.
17. Французькі тканини епохи раннього класицизму і ампіру.
18. Французька вишивка епохи бароко і рококо.
19. Західноєвропейські тканини епохи Модерну. Художньо-стилістичні особливості.
20. Естетика стилю Модерн в текстилі англійських художників.
21. Текстиль Віденських художніх майстерень.
22. Художній текстиль епохи арт-деко. Основні тенденції в розвитку моди і тканин.
23. Текстиль школи Баухауз. Розвиток ідей функціональності і раціональності.
24. Розвиток світової текстильної промисловості в другій пол. XX ст.
25. Основні тенденції в розвитку сучасного художнього текстилю.

Рекомендована література

Основна

1. Корницька Л.А. Художнє проектування одягу (Історія костюма) : Навчальний посібник для студ. ВНЗ, технікумів, учнів ПТНЗ, які навчаються за швейним профілем навчання, викладачів спецдисциплін швейного профілю.– Львів: «Новий світ – 2000», 2011.– 434 с.

Додаткова

1. Стамеров Костянтин. Нариси з історії костюмів / Костянтин Стамеров. – К.: Мистецтво, 2007. – 430 с.

2. Історія сукні: від шкури мамонта до ХХ століття. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://etnoxata.com.ua/statti/moda-ta-stil/istorija-sukni-vid-shkuri-mamonta-do-hh-stolittja/>

3. Тканко З.О. Мода в Україні ХХ століття. / З.О. Тканко. – Львів: в-во «АРТОС», 2015. – 236 с.

Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Режим доступу : <https://msn.khnu.km.ua>.

2. Електронна бібліотека університету . Режим доступу : http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.

3. Репозитарій ХНУ. Режим доступу : <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.